

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ,
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ Δ.Π.Α. ΣΤΗ ΝΗΣΟ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ

Εργαστήριο Ενάλιας Αρχαιολογίας
<http://ham.uop.gr/el/ereuna/ergastiria/enalias>
<http://ham.uop.gr/en/research/labs/maritime-archaeology>

Η Αρχαιολογία των Ακτογραμμών
The Archaeological Shoreline Research Project (A.Sho.Re.)

A.Sho.Re is a research project that inspires the interest of experts and others alike, in the dynamic fluidity of coasts, a versatile environment that has been a catalyst for culture from the remotest past until the present

ΕΥΓΕΝΙΑ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ

*Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας
Διευθ. Εργαστηρίου Ενάλιας Αρχαιολογίας*

Έργο 2023

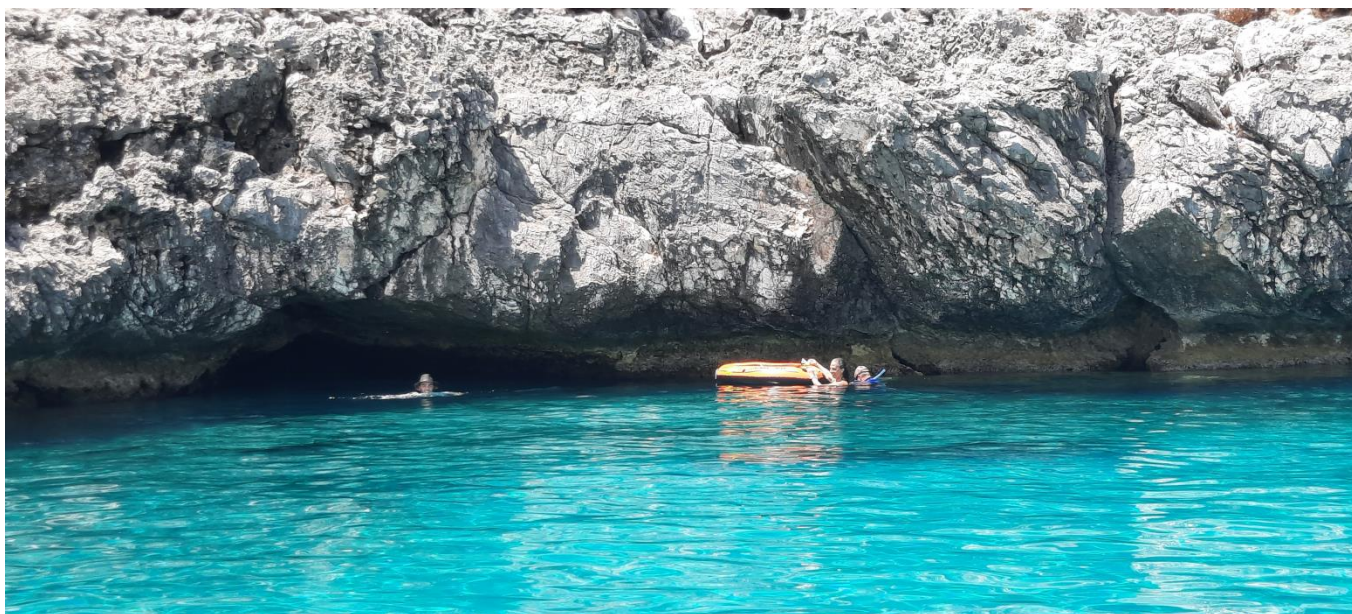
Τίτλος Έργου: *Διεπιστημονική Έρευνα Ακτών και Παλαιοακτών της Νήσου Κεφαλληνίας επί της χέρσου και υποθαλασσίως στην παράκτια ζώνη Συκιά-Σκάλα-Λουρδάτα: Γεωαρχαιολογία και Ανασκαφική Τεκμηρίωση.*

Η *Αρχαιολογία των Ακτογραμμών* αποτελεί αυτοδύναμη έρευνα του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Δ.Π.Α, διεξαγόμενη υπό την επιστημονική μας διεύθυνση κατά μήκος των παράκτιων γαιών της ΝΑ Κεφαλληνίας εκτάσεως >50 χλμ. περίπου. Το 2023 ολοκληρώνεται η Β' φάση του πενταετούς ερευνητικού έργου (2017-2019/2022-2023), αντικείμενο της οποίας αποτελεί η ανασκαφική και γεωαρχαιολογική τεκμηρίωση των πορισμάτων της Α' ερευνητικής φάσης (2011-2015). Το έργο εκπονεί πλαίσιο θεωρητικής και μεθοδολογικής μελέτης της παλαιογεωγραφίας των ακτών ως γεωαρχαιολογικών αρχείων ανάκτησης των συμβάντων του

παρελθόντος, ενώ συγχρόνως εκπαιδεύει τους φοιτητές σε πρωτογενή έρευνα πεδίου αναφορικά με ερωτήματα βασικής έρευνας (foundation research).

Την τρέχουσα ερευνητική περίοδο 1 Ιουλίου - 6 Αυγούστου 2023 συνεχίστηκε η έρευνα των παράκτιων πρηνών στην παράκτια ζώνη “Συκιά-Λουρδάτα” σε έκταση >30 χλμ. περίπου με σκοπό την γεωαρχαιολογική τεκμηρίωση θαλασσίων επιφανειών ισοπέδωσης, ανυψωμένων και βυθισμένων αιγιαλών και συναφών γεωμορφών σε σχέση με ίχνη ανθρώπινης παρουσίας διαχρονικά. Το 2023 επιβεβαιώνεται η εκτίμηση περί εκτεταμένων αρχαιολογικών καταλοίπων της Εποχής του Λίθου, της Παλαιολιθικής κυρίως, αλλά και στοιχείων της Νεολιθικής. Επιβεβαιώνεται η σημασία της Εποχής του Χαλκού, ιδίως της 3ης χιλιετίας, αλλά και της 2ης χιλιετίας π.Χ., στην περιοχή της έρευνας. Κατανοείται η αλληλουχία ακτών του Πλειστοκαίνου και του Ολοκαίνου σε σχέση με το αρχαιολογικό υλικό. Συσχετίζονται ευρήματα της κλασσικής περιόδου με την αντίστοιχη παράκτια μεθόριο. Ανακτάται υλικό για την χρονολόγηση ναυαγίου περί τον 6ο αι. μ.Χ. στην υπό έρευνα περιοχή.

Οι συμμετέχοντες φοιτητές επελέγησαν αναφορικά με την ακαδημαϊκή τους επίδοση, αλλά και με τις ιδιαίτερες δεξιότητες και αντιξοότητες της έρευνας σε χερσαίο, τραχύ και, συγχρόνως, θαλάσσιο περιβάλλον, συμπεριλαμβάνοντας κολύμβηση και ελεύθερη κατάδυση, εκτεταμένη χρήση σκάφους έρευνας και εκπαίδευση στους κανόνες ασφαλείας κατά την εργασία σε θαλάσσιο περιβάλλον. Οι φοιτητές διδάχθηκαν τεχνικές καταγραφής και διαχείρισης υλικού στο πεδίο, φωτογράφισης, διαφορετικού είδους μετρήσεις, αναγνώριση υλικού διαφορετικών χρονικών περιόδων, περιγραφή αρχαιολογικού υλικού, καταγραφή ημερολογίου, άσκηση χρονολόγησης του υλικού στο πεδίο, επεξεργασία αρχείων, αποθήκευση προς παράδοση στην Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων. Διδάχθηκαν θέματα εκτός Προγράμματος Σπουδών, όπως δεδομένα της Εποχής του Λίθου, υπό μορφή δίγλωσσου σεμιναρίου στην ελληνική και, συγχρόνως, στην αγγλική γλώσσα. Η έρευνα του 2023 υποστηρίχθηκε από τους Dr Gilbert Marshall (Εποχή του Λίθου), Dr Παρασκευής Ελεφάντη (Εποχή του Λίθου), ΥΔ Ισίδωρο Καμπόλη (γεωλογία-γεωμορφολογία), Λ. Ευτυχιάκο (τοπογράφος), Παναγιώτα Βαλσαμάκη (αρχιτέκτονα-μηχανικό). Η Κοινότης Πόρου Κεφαλληνίας ευγενώς διέθεσε και το 2023 χώρο στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου για τις ανάγκες του Εργαστηρίου των αρχαιολογικών ερευνών πεδίου.





Η Αρχαιολογία των Ακτογραμμών 2023
The Archaeological Shoreline Research Project (A.Sho.Re.) 2023

Χαρακτηριστικές όψεις των σταδίων της διεξαγόμενης έρευνας στο πεδίο της ΝΑ Κεφαλληνίας το

2023

Δημοσιεύσεις

- ✦ Yiannouli, E. 2016. A Sho.Re. 2011-2015, SE Kephallenia in the Ionian Sea: Investigating the geoarchaeology of the coastal zone. In E. Photos-Jones, Bassiakos, Y., Filippaki, E., Hein, A., Karatasios, I. Kilikoglou, V. and E. Kouloumpi (eds) *Proceedings of the 6th Symposium of the Hellenic Society for Archaeometry*, Athens 16-18 May 2013, The Acropolis Museum (British Archaeological Reports S2780), 179-185. Oxford: Archaeopress.
- ✦ Yiannouli, E. 2017. Έργο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στη Νήσο Κεφαλληνία: Το Ερευνητικό Πρόγραμμα της Παράκτιας Ζώνης (Archaeological Shoreline Research), *Ιδιεθνές Πανιόνιο Συνεδριο*, 30 Απριλίου - 4 Μαΐου 2014. Πρακτικά, 4ος τόμος, 327-340. Corfu: Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών.
- ✦ Yiannouli, E. 2018a. Imaging Archaeological Shoreline Research. ITACA Innovation Technologies and Applications for Coastal Archaeological sites, End users Conference 28-29 March 2014, Soprintendenza del Mare, Via Lungarini, 9 – 90133 Palermo, Italy. *ΕΝΑΛΙΑ XIII*, 144-162.
- ✦ Yiannouli, E. 2018b. Παράκτιο Παλίμνηστο, Παράδειγμα από το Έργο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στη Νήσο Κεφαλληνία. In A. Simosi (ed.) *Βουτιά στα περασμένα, Η υποβρύχια αρχαιολογική έρευνα, 1976-2014*, Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, Μουσείο Ακροπόλεως, 6 Μαρτίου 2015. Επετειακός Τόμος, 351-368 Athens: Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων.
- ✦ Theodorou, G. Bassiakos, Y. Tsakalos, E. Yiannouli, E. and P. Maniatis 2018. The use of CT scans and 3D modeling as a powerful tool to assist fossil vertebrate taxonomy. In M. Ioannides, Fink, E. Brumana, R. Patias, P. Doulamis, Martins, A. and M. Wallace (eds) *Digital Heritage. Progress in Cultural Heritage: Documentation, Preservation and Protection*. 7th International Conference, EuroMed 2018, Nicosia, Cyprus, October 29th - November 3rd 2018, Proceedings Part I, Lecture Notes in Computer Science Book Series - LNCS vol. 11196, 79-89.
- ✦ Yiannouli, E. 2022. The Archaeological Shoreline Research Project on the cultural semantics of coasts: the promontory of Kapros, southeast Kephallenia, in the Bronze Age. In Souyoutzoglou, C. and C. Papoulia (eds) *Archaeology of the Ionian Sea. Landscapes, Seascapes and the circulation of people, goods and ideas from the Palaeolithic to the end of the Bronze Age*. Oxford, Oxbow Books, 153-167.